

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Warszawa, dnia 29 listopada 2019 r.

03980200264722
RPW/36262/2019 P
2019-12-02

Pan
Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 listopada 2019 r., BPS.DKS.KU.0401.12.2019, działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2019 r. poz. 825) w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk senacki nr 12)*.

Z poważaniem

wz.

Józef Iwulski
Prezes Sądu Najwyższego
kierujący Izbą Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

Opinia do projektu
ustawy
o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS

I. Projekt ustawy

1. Pismem z dnia 20 listopada 2019 r. Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP przekazał Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS z prośbą o sporządzenie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie.
2. Zgodnie z uzasadnieniem projektu ma on na celu „przywrócenie większej podstawy obliczenia emerytury ubezpieczonym, którzy pobierali wcześniejszą emeryturę bez obiektywnej wiedzy, że kwoty wcześniej pobranej emerytury pomniejszą emeryturę powszechną”.
Projekt dostosowuje system prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16), Dz. U. poz. 539, OTK ZU A z 2019 r. poz. 11.

II. Ocena wprowadzonych zmian

1. Przede wszystkim należy zauważyć, że w przywołanym wyroku Trybunał stwierdził, że jego skutkiem jest prawo wznowienia postępowania z mocy art. 190 ust. 4 Konstytucji dla wszystkich kobiet objętych zakresem orzeczenia Trybunału: postępowania zakończone wydaniem wyroku przez sądy pracy i ubezpieczeń społecznych mogą być wznowione na podstawie art. 401¹ k.p.c., natomiast osobom, które nie odwołały się od decyzji wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przysługuje wznowienie postępowania na podstawie art. 145a k.p.a. w związku z art. 124 ustawy o FUS. Wznowienie w tym kontekście oznacza prawo do skorzystania ze środków proceduralnych zmierzających do

wydania w zakończonej sprawie nowego rozstrzygnięcia, opartego na stanie prawnym ukształtowanym po wejściu w życie orzeczenia Trybunału. Trybunał zauważył w tym kontekście, że przepisy dotyczące wznowienia postępowania nie uwzględniają jednak specyficznej sytuacji związanej z obowiązkiem sanacji konstytucyjności w sprawach dotyczących emerytur kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy o FUS. Pozostawiają tym samym znaczny margines dowolności organom i sądom w ocenie i rozstrzygnięciu następstw wyroku TK w konkretnych wypadkach. W konsekwencji Trybunał uznał, że w celu zagwarantowania jednolitych zasad zawrotu świadczeń należnych uprawnionym ustawodawca powinien wprowadzić odpowiednie regulacje w tym zakresie.

2. Autorzy projektu proponują w związku z tym, aby w art. 25 ustawy o FUS po ust. 1b (odnośnie do którego Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6 marca 2019 r. orzekł o jego niezgodności z art. 2 Konstytucji RP w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy) dodać ust. 1ba w brzmieniu: „Przepisu ust. 1b nie stosuje się do ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie wniosku złożonego przed dniem 6 czerwca 2012 r., a uprawnienie do emerytury, o której mowa w art. 24, uzyskali po 2012 r.”.

Ponadto proponują wprowadzenie przepisu szczególnego, zgodnie z którym ubezpieczony, który pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 46, art. 50, art. 50a, art. 50e i art. 184 ustawy o FUS lub art. 88 Karty Nauczyciela, w oparciu o wniosek złożony przed dniem 6 czerwca 2012 r., a uprawnienie do emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy o FUS, uzyskał po 2012 r., może wystąpić o ponowne ustalenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem art. 25 ust. 1ba ustawy o FUS, w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje osobie, o której mowa w ust. 1, od dnia, w którym spełniła ona warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 24 ustawy zmienianej w art. 1. Przepis ten ma służyć „wyłączeniu stosowania art. 146 k.p.a. i jego odpowiedników, w przypadkach, gdy wznowienie postępowania następuje w terminie określonym w art. 145a § 2 k.p.a. lub jego odpowiednikach”.

3. W świetle wypowiedzi Trybunału proponowana zmiana ustawy o FUS oraz umożliwienie wystąpienia o ponowne ustalenie wysokości emerytury w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie noweli są zarówno dopuszczalne, jak i uzasadnione.
4. Można ponadto uznać, że z perspektywy dogmatycznej proponowana ustawa nie budzi zastrzeżeń.

III. Konkluzje

Podsumowując powyższe można zaproponować pozytywne zaopiniowanie projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.